

такі як ризик розмиттої відповідальності, нестабільність управлінських процесів та наявність постійної координації, що потребує високих управлінських навичок і значних ресурсів для підтримки.

Література:

1. Петренко С.А. Порівняльний аналіз моделей організаційних структур підприємства. *Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму*. 2010. Вип. 1(3). С. 245-254.

2. Прудникова І.М. Ідентифікація аспектів оцінки і параметрів якості організаційної структури управління підприємством в контексті системно-синергетичного підходу. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2014. Вип. 1(52). С. 264-269.

3. Потьомкіна О.В., Дзямудич М.І., Шубала І.В. Стимулювання праці як чинник забезпечення ефективності використання персоналу. *Економічний форум*. 2019. № 1. С. 132-137.

4. Dudnyk E., Sahachko Y., Kraliia V. Planning of the organizational structure of the enterprise management in the conditions of implementation innovative technologies of production and technological changes. *Innovative tools for socio-economic systems' development*. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts. Katowice School of Technology Monograph 25, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach, 2019. P. 25-34. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/8973>

ВИКОРИСТАННЯ СВІТОВОГО ДОСВІДУ ДЛЯ СТИМУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

Кишин О.В., кандидат економічних наук, доцент,
Львівський національний університет
ім. Івана Франка, м. Львів, Україна

Островерх О.М., викладач,
Львівський національний університет
ім. Івана Франка, м. Львів, Україна

Гушак О.М., кандидат економічних наук, доцент,
ЛФ ПВНЗ «Європейський університет», м. Львів, Україна

Інвестиційний клімат – це сукупність економічних, політичних, соціальних та правових умов, які починають приваблює країни, регіону або галузі для залучення інвестицій. Він показує сприятливість середовища для ведення бізнесу, забезпечення стабільного розвитку підприємств та рівень отримання прибутків для інвесторів.

Основними характеристиками сприятливого інвестиційного клімату є макроекономічна та політична стабільність, правова система, податкове середовище і регулювання бізнесу, фінансові умови та доступ до капіталу, інфраструктура, рівень розвитку людського капіталу, екологічні та соціальні фактори, торговельна політика та міжнародні угоди, корупція та ефективність державного управління.

Стимулювання інвестиційної діяльності необхідно проводити з врахуванням, дослідженням і вивченням світового досвіду. До основних стимулів інвестиційної діяльності в світі відносять: державну підтримку інвестицій, розвиток інноваційної діяльності, амортизаційне стимулювання і податкове стимулювання.

Серед податкових інструментів стимулювання інвестиційної діяльності виокремлюють: пільги на реінвестування, інвестиційні надбавки, податковий кредит, вирахування і звільнення від сплати податків, податкові канікули, спеціальні інвестиційні резерви [1].

На сьогодні динаміка прямих іноземних інвестицій має значні коливання (таблиця).

Таблиця

Прямі іноземні інвестиції в Україну, млн. дол США

Роки	Прямі іноземні інвестиції в Україну		Прямі іноземні інвестиції з України		Сальдо	
	млн. дол	абс. Δ	млн. дол	абс. Δ	млн. дол	абс. Δ, %
2013	4499	-3902	420	-786	+4079	-43,3
2014	410	-4089	111	-309	+299	-92,7
2015	-458	-868	-51	-162	-407	-236,1
2016	3810	+4268	16	+67	+3794	-1032,2
2017	3692	-118	8	-9	+3684	-2,9
2018	4455	+763	-5	-13	4460	+21,
2019	5860	+1405	648	+653	+5212	16,9
2020	-868	-6728	82	-566	-950	-118,2
2021	6687	+7555	-198	-280	+6885	-824,7
2022	1152	-5535	529	+727	+623	-91,0
2023	4247	+3095	42	-487	+4205	+575,0
2024	3116	-1131	-111	-153	3227	-23,3

Джерело: сформовано на основі [2]

З наведених даних табл. бачимо, що обсяг прямих інвестицій в Україну мали неоднозначну тенденцію. Тільки у 2023 році і склали 4095 млн. доларів і вийшли на довоєнний рівень (2013 р.) Значне зниження спостерігається у 2015 та 2022 роках, що пов'язано з бойовими діями і, як наслідок, нестабільністю в економіці. Коливання рівня прямих іноземних інвестицій в Україні також пов'язані з недостатнім розвитком фінансового і страхового ринків, валютного регулювання, високим рівнем корупції та складністю процесів реєстрації та ліцензування, недоліками побудови національної податкової системи.

Найпоширенішим інструментом стимулювання інвестиційної діяльності є інвестиційний податковий кредит - відстрочення або надання знижки з податку на прибуток від інвестицій у нові технології та інновації. Розмір інвестиційного податкового кредиту встановлюється у відсотках від вартості інвестицій і становить у розвинених країнах від 10-15 % (Канада) до 100 % (США).

Економічно розвинені держави застосовують різноманітні інструменти стимулювання інвестиційної діяльності. Так, у Великобританії це диверсифікація регіональної структури залучення інвестицій, утворення вільних зон з пільговими умовами отримання віз і посвідки реєстрації для іноземних інвесторів та податкові важелі (податкові пільги на науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи (НДДКР), інвестиційний податковий кредит та прискорені норми амортизації).

У США та Канаді застосовують 20 % податкової знижки на приріст інвестицій за умови, що додаткові інвестиції в НДДКР, на які поширюється пільга, не повинні перевищувати 50 % суми витрат за певний період; французьке законодавство, передбачає що підприємства можуть зменшити суму податку на прибуток на 50 % різниці між величиною інвестицій в НДДКР звітного року і середнім об'ємом інвестицій за два попередні роки. Ця пільга дозволяє підприємствам компенсувати частину витрат на інвестиції з прибутку [3].

Польща застосує наступну систему організаційно-економічних заходів: забезпечення дотримання діючих норм регулювання інвестиційної діяльності, створення сприятливого інвестиційного середовища в країні для іноземних інвесторів, використання коштів маркетингового «просування» для створення позитивного інвестиційного іміджу держави, система фінансової підтримки інвестицій Польщі, що стосується як інвесторів (у вигляді субсидій) так і місцевих органів влади (допомога в організації (поліпшенні)

регіональної інфраструктури). Системою фінансової підтримки інвестицій Польщі передбачено, що інвестиції повинні забезпечувати впровадження нових технологій, що дозволяють виробляти сучасні та конкурентоспроможні товари (послуги) та відповідають сучасним екологічним вимогам.

Практичний інтерес для України мають особливості регулювання інвестиційної діяльності Угорщини: спрощення процедур реєстрації юридичних осіб, системи одержання необхідних дозволів регулюючих національних органів для здійснення інвестицій; надання неподаткових пільг, зокрема для розвитку депресивних територій, підвищення кваліфікації трудових ресурсів, захисту навколишнього середовища [4].

Для заохочення та стимулювання діяльності іноземних компаній у регіонах, які відстають за своїм економічним розвитком, варто використовувати досвід Німеччини. Держава пропонує такі стимулюючі інструменти, які базуються на скороченні податкових надходжень та не вимагають суттєвих бюджетних витрат (право списання протягом першого року інвестицій на придбання або виробництво основних засобів; надання банківських кредитів для інвестування в основні засоби зі зниженою відсотковою ставкою; компенсація до 23 % витрат на будівництво, розширення виробничих потужностей та проведення раціоналізації або структурної перебудови підприємств).

Досвід успішних структурних перетворень Україна може запозичити також в Іспанії, яка відмовилась від жорсткої регламентації та активного втручання в підприємницьку діяльність. Уряд зосередив зусилля на створенні сприятливих умов для розвитку всіх форм підприємництва, розробленні загальнонаціональної економічної та науково-технічної стратегії, підтримці важливих макроекономічних пропорцій, розвитку науки, освіти та соціального забезпечення [5].

Узагальнюючи досвід зарубіжних країн можна стверджувати, що Україна на сучасному етапі розвитку економіки може використовувати такі напрями щодо покращення інвестиційної діяльності:

- залучення інвестицій в галузі, що сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності національної економіки;
- вибіркове інвестування та державна підтримка підприємств, які потребують оновлення основних фондів та мають значний інноваційний потенціал;
- припинення інвестування депресивних територій та неперспективних підприємств;

- створення рівних умов для інвесторів та стимулювання інвестиційної діяльності через податкові та неподаткові пільги;
- спрямування іноземних інвестицій у виробництво експортних товарів;
- збільшення в обсязі експорту частки готової продукції;
- удосконалення регіональної системи стимулювання інвестиційної діяльності.

Література:

1. Осьмак Д.І. Зарубіжний досвід стимулювання інвестиційної діяльності підприємств. *Вісник східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2023. № 4(280). С. 36-40. URL: <https://journals.snu.edu.ua/index.php/VisnikSNU/article/view/782/744>
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) в Україну. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/> (дата звернення: 29.01.2025).
3. Гоцуляк Г.В. Інвестиційна політика розвинених країн в умовах становлення інноваційної економіки. *Ефективна економіка*. 2014. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3330>
4. Руденко О.А. Особливості регулювання інвестиційних процесів та дослідження інвестиційного потенціалу в постсоціалістичних країнах. *Економіка і організація управління*. 2019. № 1(33). С. 85-91.
5. Хмелевський М. Зарубіжний досвід залучення іноземних інвестицій як позитивний чинник впливу на економіку України. *Управління проектами, системний аналіз і логістика. Технічна серія*. 2013. Вип. 12. С. 328-333. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Upsal_2013_12_39

ЗАСТОСУВАННЯ ГЕНЕТИЧНИХ АЛГОРИТМІВ В ОПТИМІЗАЦІЇ БІЗНЕС-МОДЕЛЕЙ

Остапенко Я.О., кандидат економічних наук, доцент,
Державний податковий університет, м. Ірпінь, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9386-2237>
Даниленко С.В., здобувач вищої освіти,
Державний податковий університет, м. Ірпінь, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-8478-350X>

Генетичні алгоритми (далі – ГА) є потужним інструментом штучного інтелекту, що базується на принципах природного відбору і генетичних механізмів, які спостерігаються в біологічних системах. Їхній потенціал ефективного вирішення складних завдань оптимізації стає дедалі більш популярним у різних галузях, включаючи управління